

Sygn. akt: III AUa 247/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 grudnia 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Janina Kacprzak

Sędziowie: SSA Maria Padarewska - Hajn (spr.)

SSA Jacek Zajączkowski

Protokolant: st. sekr. sądowy Joanna Sztuka

po rozpoznaniu w dniu 27 listopada 2014 r. w Łodzi

sprawy **R. G.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w T.**

o emeryturę,

na skutek apelacji R. G.

od wyroku Sądu Okręgowego w Piotrkowie Trybunalskim

z dnia 16 grudnia 2013 r., sygn. akt: V U 1034/13,

- 1. zmienia zaskarżony wyrok i poprzedzając go decyzję organu rentowego i przyznaje R. G. prawo do emerytury poczynając od 23 sierpnia 2013 roku;**
- 2. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w T. na rzecz R. G. kwotę 1.580,71 zł (tysiąc pięćset osiemdziesiąt złotych i siedemdziesiąt jeden groszy) tytułem zwrotu kosztów procesu za obie instancje.**

Sygn. akt: III AUa 247/14

UZASADNIENIE

Decyzją z 29 maja 2013 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. odmówił R. G. prawa do emerytury wcześniejszej podnosząc, że na wymagany przepisami 15 – letni staż pracy w szczególnych warunkach ubezpieczony udowodnił jedynie 6 lat 2 miesiące i 7 dni. Organ rentowy nie zaliczył w poczet szczególnego stażu pracy okresów zatrudnienia ubezpieczonego: (1) od 28 czerwca 1971 r. do 22 listopada 1972 r. oraz od 13 listopada 1974 r. do 28 lutego 1979 r. wskazując, że praca na stanowisku „ślusarz w bezpośrednim sąsiedztwie stanowisk spawalniczych w wydziałach spawalniczych” nie jest pracą w szczególnych warunkach w rozumieniu ustawy, (2) od 12 sierpnia 1980 r. do 22 listopada 1988 r. i od 13 sierpnia 1990 r. do 7 sierpnia 1992 r., ponieważ z dokumentacji przedłożonej przez wnioskodawcę nie wynika, by praca w tym okresie wykonywana była w kanałach remontowych na stanowisku: mechanik zatrudniony wyłącznie w kanałach oraz (3) od 23 listopada 1988 r. do 30 czerwca 1990 r. na budowie eksportowej jako kierowca pogotowia technicznego, gdyż brak jest możliwości określania charakteru tej pracy.

W odwołaniu R. G. zakwestionował prawidłowość rozstrzygnięcia organu rentowego, domagając się zaliczenia w poczet stażu pracy w szczególnych warunkach okresu zatrudnienia, jako kierowca pogotowia technicznego od 12 sierpnia 1980 r. do 7 sierpnia 1992 r. Ubezpieczony wskazał, że okoliczności zatrudnienia w tym ww. okresie znajdują potwierdzenie w zeznaniach świadków oraz treści dokumentacji pracowniczej (angaże z Archiwum Zakładowego).

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie podtrzymując argumentację wyrażoną w treści zaskarżonej decyzji.

Zaskarżonym wyrokiem z 16 grudnia 2013 r., sygn. akt: V U 1034/13, Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim oddalił odwołanie.

Powyższe orzeczenie poprzedziły następujące ustalenia faktyczne:

R. G. urodził się (...) Na dzień 1 stycznia 1999 r. legitymuje się okresem ubezpieczenia w łącznym wymiarze 30 lat 15 dni, w tym 29 lat, 7 miesięcy i 13 dni okresów składkowych oraz 5 miesięcy i 2 dni okresów nieskładkowych. W poczet stażu pracy w szczególnych warunkach organ rentowy zaliczył okres pracy R. G. na stanowisku kierowcy samochodu ciężarowego w Rebus s.c w B. od 10 sierpnia 1992 r. do 31 grudnia 1998 r. w wymiarze 6 lat 2 miesięcy i 7 dni z wyłączeniem okresów nieskładkowych.

W okresie od 28 czerwca 1971 r. do 30 września 1971 r. R. G. odbył wstępny staż pracy na stanowisku ślusarza – spawacza celem nabycia pełnych kwalifikacji zawodowych na tym stanowisku. Ubezpieczony ukończył szkołę zawodową w zawodzie ślusarz – spawacz 26 czerwca 1971 r. Następnie Zakład Produkcyjny (...) w D. zatrudnił go od 1 października 1971 r. do 28 lutego 1979 r. w charakterze spawacza na podstawie umowy o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy. Zakład zajmował się produkcją konstrukcji stalowych o dużych gabarytach. R. G. pracował w Wydziale Konstrukcyjnym. Do jego stałych obowiązków w okresie od 28 czerwca 1971 r. do 28 lutego 1979 r. (za wyjątkiem okresu służby wojskowej) należało spawanie elektryczne konstrukcji stalowych oraz przecinanie blach palnikiem acetylenotlenowym. Pracował przy wytwarzaniu kołowrotów, przenośników, stacji napędowych. Od 1 marca 1979 r. ubezpieczony pracował jako referent ds. kooperacji.

W okresie zatrudnienia ubezpieczony odbył zasadniczą służbę wojskową od dnia 23 listopada 1972 r. do dnia 17 października 1974 r. Po odbyciu służby wojskowej ponownie podjął pracę w dniu 13 listopada 1974 r.

Następca prawny Zakładu Produkcyjnego (...) w D. – Zakłady (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w D. wystawił wnioskodawcy świadectwo wykonywania pracy zaliczonej do pierwszej kategorii zatrudnienia, w którym zaświadczył, że R. G. w okresie od dnia 28 czerwca 1971 r. do 22 listopada 1972 r. oraz od 13 listopada 1974 r. do 28 lutego 1979 r. pracował stale i w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku ślusarza – spawacza wykonując prace przy spawaniu i wycinaniu elektrycznym i gazowym oraz w bezpośrednim sąsiedztwie stanowisk spawalniczych.

W okresie od 12 sierpnia 1980 r. do 7 sierpnia 1992 r. R. G. był zatrudniony na podstawie umowy o pracę, w pełnym wymiarze czasu pracy w (...) w B.. W okresie od 12 sierpnia 1980 r. do 31 lipca 1983 r. ubezpieczony pracował w charakterze kierowcy – mechanika. Do jego stałych obowiązków należało prowadzenie samochodu – pogotowia technicznego usytuowanego na podwoziu (...). Samochodem tym dojeżdżał na place budowy, gdzie naprawiał sprzęt budowlany tj. żurawie samochodowe i żurawie samojezdne. Od 1 grudnia 1981 r. był brygadzystą brygady remontowej.

Od 1 sierpnia 1983 r. do 17 listopada 1988 r. ubezpieczony pracował w charakterze kierowcy – mechanika w serwisie koparek budowlanych firmy (...). W tym okresie był kierowcą pogotowia technicznego – samochodu marki T., a następnie Ż., którymi dojeżdżał celem naprawy na miejscu koparek budowlanych typu N.. Ubezpieczony usługi naprawcze koparek wykonywał na terenie całego kraju.

W okresie od 23 listopada 1988 r. do 30 czerwca 1990 r. ubezpieczony pracował na budowie eksportowej w S. (ZSRR) w charakterze kierowcy pogotowia technicznego i technika mechanika. Pracował wówczas przy naprawie układów hydrauliczno – pneumatycznych – był brygadystą.

W okresie od 1 do 11 sierpnia 1990 r. ubezpieczony przebywał na bezpłatnym urlopie.

Od 13 sierpnia 1990 r. R. G. wrócił do pracy w macierzystym zakładzie w charakterze mechanika napraw sprzętu w serwisie (...) (...). Ubezpieczony w takim charakterze pracował do końca swojego zatrudnienia, czyli do 7 sierpnia 1992 r. Do jego stałych obowiązków w tym okresie należała naprawa dużych maszyn budowlanych (koparek). R. G. naprawiał maszyny zarówno w kanałach remontowych jak i poza nimi. W kanałach remontowych naprawiał zawieszania, skrzynie, mosty, a poza kanałami silniki. Prace w kanałach remontowych zajmowały wnioskodawcy średnio 70% roboczej dniówki, a poza kanałami 30%.

W dniu 8 września 2000 r. Archiwum Zakładowe w P. Tryb. wystawiło wnioskodawcy świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach, w którym zaświadczyło, że R. G. był zatrudniony przez (...) w B. od 12 sierpnia 1980 r. do 7 sierpnia 1992 r. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy przy naprawie pojazdów mechanicznych na stanowisku mechanika – kierowcy, mechanika napraw sprzętu tj. wykonywał prace wymienione w wykazie A dział XIV poz. 16 pkt 1 wykazu stanowiącego załącznik nr 1 zarządzenia Ministra Górnictwa i Energetyki z dnia 12 sierpnia 1983 r. w sprawie określenia stanowisk pracy w resorcie górnictwa i energetyki, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach.

W świetle tak poczynionych ustaleń faktycznych Sąd Okręgowy doszedł do przekonania, że odwołanie R. G. nie zasługuje na uwzględnienie. Sąd

I instancji wskazał, że w przedmiotowej sprawie spór dotyczył wyłącznie tego, czy ubezpieczony posiada 15 – letni okres zatrudnienia w szczególnych warunkach, a co za tym idzie, czy spełnia przesłanki do nabycia emerytury wcześniejszej na podstawie art. 184 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

W sporze pozostawały okresy zatrudnienia R. G. w Zakładzie Produkcyjnym (...) w D. od 28 czerwca 1971 r. do 22 listopada 1972 r. oraz od 13 listopada 1974 r. do 28 lutego 1979 r., jak również okres zatrudnienia w (...) w B. od 12 sierpnia 1980 r. do 7 sierpnia 1992 r.

Co się tyczy okresu pracy w Zakładzie Produkcyjnym (...) organ rentowy zakwestionował przedłożone przez ubezpieczonego świadectwo pracy w szczególnych warunkach, z którego to wynika, że R. G. w okresach od 28 czerwca 1971 r. do 22 listopada 1972 r. oraz od 13 listopada 1974 r. do 28 lutego 1979 r. pracował stale i w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku ślusarza – spawacza wykonując prace przy spawaniu i wycinaniu elektrycznym i gazowym oraz w bezpośrednim sąsiedztwie stanowisk spawalniczych. Organ rentowy uznał natomiast, że tak opisane stanowisko pracy tj. ślusarz – spawacz w bezpośrednim sąsiedztwie stanowisk spawalniczych, sugeruje, że prace spawalnicze nie były wykonywane przez ubezpieczonego stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, a z tego powodu okres zatrudnienia R. G. w ww. charakterze nie może zostać zaliczony w poczet szczególnego stażu pracy.

Przeprowadzone w sprawie postępowanie dowodowe w postaci przesłuchania R. G. oraz zeznań świadków: B. D. i Z. A., którzy razem z ubezpieczonym pracowali w przedmiotowym zakładzie pracy, na tym samym stanowisku wykazało jednak, że w całym spornym okresie ubezpieczony miał taki sam zakres obowiązków i wykonywał taką samą pracę, polegającą na wycinaniu elementów potrzebnych do montażu konstrukcji stalowych z dużych arkuszy blachy palnikiem acetylenotlenowym oraz ich spawaniu elektrycznym. Prace te wykonywał w pełnym wymiarze czasu pracy, będąc zatrudnionym na cały etat. Zważywszy, że świadkowie pracowali razem z ubezpieczonym na tym samym stanowisku pracy i w tym samym pomieszczeniu, należy uznać że dysponują oni bezpośrednią, szczegółową, a co za tym idzie wiarygodną wiedzą co do zakresu obowiązków wnioskodawcy oraz warunków

w jakich jego praca była świadczona.

Sąd wskazał przy tym, że Zakład Produkcyjny (...) zajmował się wytwarzaniem konstrukcji stalowych o dużych gabarytach, co wymagało współpracy przy ich składaniu kilku pracowników: spawacza i ślusarza – spawacza. Praca ślusarza – spawacza różniła się od pracy spawacza tylko tym, że ślusarz – spawacz musiał przygotować elementy do konstrukcji stalowych przez ich wycięcie palnikiem z blachy i wstępnie zespawać (szepić), natomiast spawacz zajmował się tylko i wyłącznie spawaniem „na gotowo”. Zarówno ślusarz – spawacz jak i spawacz pracowali w tych samych trudnych warunkach

w dużym zapyleniu i zadymieniu. Praca ślusarzy – spawaczy była jednym z elementów procesu spawalniczego. Dlatego pracodawca zaliczał zarówno pracę ślusarzy – spawaczy jak

i spawaczy do prac w szczególnych warunkach. Sąd I instancji dodał także, że organ rentowy nie kwestionował szczególnych warunków pracy W. D., który pracował w tym samym zakładzie i okresie jak ubezpieczony na stanowisku ślusarza – spawacza, przyznając mu emeryturę w obniżonym wieku emerytalnym.

Mając na uwadze powyższe okoliczności Sąd Okręgowy uznał, że praca ubezpieczonego przy wycinaniu elektrycznym, gazowym, atomowo – wodorowym, była pracą o znacznej szkodliwości dla jego zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości. Świadczy o tym nie tylko zakres jego obowiązków, charakter pracy, ale także warunki

w jakich praca była świadczona. Zatrudnienie przy spawaniu i wycinaniu elektrycznym, gazowym, atomowo – wodorowym zostało wymienione wykazie A, Dziale XIV, poz. 12, stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku

i podlega uwzględnieniu jako praca w warunkach szczególnych na cele emerytalno – rentowe. Sąd uznał więc, że ubezpieczony pracując zarówno w charakterze spawacza jak i ślusarza spawacza wykonywał prace w warunkach szczególnych, tak jak to wynika ze świadectwa wykonywania pracy pierwszej kategorii.

Sąd zaliczył wnioskodawcy do pracy w warunkach szczególnych również przypadający w okresie zatrudnienia w Zakładzie Produkcyjnym (...)

w D. okres służby wojskowej od 23 listopada 1972 r. do 17 października 1974 r. na podstawie obowiązującego wówczas (od dnia 29 listopada 1967 r. do dnia 6 sierpnia 1979 r.) art. 108 ust. 1 ustawy o powszechnym obowiązku obrony (Dz.U. z 1967 r. Nr 44, poz. 440). Zarówno bowiem przed powołaniem do służby wojskowej jak i po jej odbyciu

i powrocie do pracy w ustawowym 30 – dniowym terminie (13 listopada 1974 r.), R. G. pracował w szczególnych warunkach (poprzednio pierwsza kategoria zatrudnienia) przy spawaniu i wycinaniu elektrycznym, gazowym, atomowo wodorowym tj. wykonywał prace wymienione w wykazie A dział XIV poz. 12.

Sąd Okręgowy nie znalazł natomiast podstaw do zaliczenia ubezpieczonemu w poczet szczególnego stażu pracy drugiego spornego okresu zatrudnienia tj. okresu pracy w (...) w B. od 12 sierpnia 1980 r. do 7 sierpnia 1992 r., mimo że za okres ten ubezpieczony przedłożył świadectwo pracy w szczególnych warunkach. Weryfikując treść przedłożonego świadectwa Sąd Okręgowy uznał je za błędne.

Ze świadectwa wynika, że w całym spornym okresie stale i w pełnym wymiarze czasu pracy skarżący pracował przy naprawie pojazdów mechanicznych na stanowisku mechanika –kierowcy, mechanika napraw sprzętu tj. wykonywał prace wymienione w wykazie A dział XIV poz. 16 pkt 1 wykazu stanowiącego załącznik nr 1 zarządzenia Ministra Górnictwa

i (...) z 12 sierpnia 1983 r. w sprawie określenia stanowisk pracy w resorcie górnictwa i energetyki, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach.

Sąd Okręgowy podkreślił, że zarządzenia resortowe mają obecnie li tylko walor informacyjny i można się nimi posługiwać jedynie posiłkowo celem dopasowania stanowiska do pracy wymienionej w aktualnie obowiązującym wykazie A będącym załącznikiem do rozporządzenia Rady Ministrów regulującym kwestie szczególnych warunków pracy. Inaczej mówiąc praca wymieniona w zarządzeniach resortowych tylko wówczas jest pracą

w szczególnych warunkach, gdy nadal jako taka jest wymieniona w wykazie A załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów.

W wykazie A dział XIV poz. 16 będącym załącznikiem do rozporządzenia Rady Ministrów wymienione są prace wykonywane w kanałach remontowych przy naprawie pojazdów mechanicznych lub szynowych. Tymczasem jak wynika z przeprowadzonego postępowania dowodowego w postaci zeznań świadków: R. Ś., R. W., P. K. (1) i G. K. (1) ubezpieczony nie wykonywał takiej pracy

w całym spornym okresie od 12 sierpnia 1980 r. do 7 sierpnia 1992 r. Skarżący pracował w kanałach remontowych przy naprawie pojazdów mechanicznych lub szynowych – jak potwierdza P. K. (1) i G. K. (1) – tylko wówczas, gdy pracował w serwisie (...) ((...)), co miało miejsce po powrocie z pracy eksportowej w S.,

a mianowicie w okresie od 13 sierpnia 1990 r. do 7 sierpnia 1992 r. Potwierdzają to także dokumenty w postaci angaży. Nawet jednak wówczas ubezpieczony nie wykonywał tej pracy stale i pełnym wymiarze czasu pracy. Z tych względów Sąd odmówił wiary skarżącemu, aby w serwisie (...) (...) przy naprawie maszyn budowlanych (koparek (...)) pracował na rok przez wyjazdem do S.. Z dokumentów oraz zeznań świadków: R. Ś. i R. W. wynika, że wówczas od dnia 1 sierpnia 1983 r. do dnia 17 listopada 1988. ubezpieczony pracował w charakterze kierowcy – mechanika w serwisie koparek budowlanych firmy (...).

W tym okresie wnioskodawca był kierowcą pogotowia technicznego – samochodu marki T., a następnie Ż.. Ubezpieczony samochodami tymi przyjeżdżał celem naprawy na miejscu koparek budowlanych typu N.. Usługi naprawcze koparek wykonywał na terenie całego kraju. Tego samego rodzaju prace wnioskodawca wykonywał również w okresie od 12 sierpnia 1980 r. do 31 lipca 1983 r., jak wynika z zeznań R. Ś. i R. W.. Z tym, że prowadził samochód – pogotowie techniczne, które było usytuowane na podwoziu (...). Samochodem tym dojeżdżał na place budowy, gdzie naprawiał sprzęt budowlany tj. żurawie samochodowe i żurawie samojezdne. Od 1 grudnia 1981 r. ubezpieczony pełnił dodatkowo funkcje brygadzysty brygady remontowej zajmującej się naprawą żurawi samochodowych i samojezdnych.

Podobne prace skarżący wykonywał także podczas pracy na budowie eksportowej

w S. (ZSRR) w okresie od dnia 23 listopada 1988 r. do dnia 30 czerwca 1990 r. Ubezpieczony pracował tam w charakterze kierowcy pogotowia technicznego i technika mechanika przy naprawie układów hydrauliczno – pneumatycznych. Po powrocie z S.

w okresie od 1 do 11 sierpnia 1990 r. wnioskodawca przebywał na bezpłatnym urlopie.

Reasumując w okresie od 12 sierpnia 1980 r. do 12 sierpnia 1990 r. ubezpieczony

w ogóle nie pracował w kanałach remontowych, tak jak to wynika z przedłożonego przez niego świadectwa pracy. W tym czasie pracował jako kierowca pogotowia technicznego i jednocześnie mechanik samochodowy zajmując się naprawą dużych maszyn budowlanych (dźwigów oraz koparek). Z tym, że ich naprawa nie odbywała się w warsztacie samochodowym w kanale remontowym, a na miejscu budowy. Wnioskodawca jeździł na budowy do popsutych maszyn samochodem ze specjalistycznym sprzętem (pogotowiem technicznym) i na miejscu wraz z innymi pracującymi z nim w brygadzie osobami, naprawiał maszyny. Praca przy naprawie maszyn budowlanych poza kanałami remontowymi nie jest pracą w szczególnych warunkach zgodnie z wykazem A.

Sąd Okręgowy wskazał, że pracą w szczególnych warunkach jest praca kierowców samochodów ciężarowych o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony, specjalizowanych, specjalistycznych (specjalnych), pojazdów członowych i ciągników samochodowych balastowych, autobusów o liczbie miejsc powyżej 15, samochodów uprzywilejowanych w ruchu w rozumieniu przepisów o ruchu na drogach publicznych, trolejbusów i motorniczych tramwajów (wykaz A dział VIII (w transporcie) pkt 2). Ubezpieczony kierował samochodem ciężarowym o ładowności ponad 3,5 tony tylko

w okresie od 1980 do 31 lipca 1983 r. W późniejszym bowiem okresie od 1 sierpnia 1983 r. do 17 listopada 1988 kierował samochodem marki T. albo Ż., które to nie mieszczą się w definicji samochodu specjalistycznego czy specjalizowanego. Kierowanie takim pojazdem nie wiąże się ze szczególnymi utrudnieniami, nie jest też szczególnie uciążliwe dla zdrowia.

Zdaniem Sądu I instancji, o ile praca kierowcy pogotowia technicznego mogłaby być uznana za prace kierowcy samochodu specjalizowanego lub specjalistycznego (specjalnego), to i tak okresu tej pracy nie można zaliczyć do pracy w szczególnych warunkach, gdyż oprócz tych prac ubezpieczony wykonywał prace przy naprawie pojazdów

samochodowych, które nie są pracami w szczególnych warunkach. Dotyczy to także tego okresu, w którym R. G. kierował samochodem o ładowności powyżej 3,5 tony – S. (...). Nie pracował zatem stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w warunkach szczególnych, jak wymaga tego

§ 1 i 2 rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Co za tym idzie, Sąd Okręgowy nie zaliczył ubezpieczonemu do stażu pracy

w szczególnych warunkach okresu pracy w serwisie (...) ((...)) od 13 sierpnia 1990 r. do 7 sierpnia 1992 r. Do stałych obowiązków ubezpieczonego w tym okresie należała naprawa dużych maszyn budowlanych (koparek), które naprawiał zarówno w kanałach remontowych (zawieszania, skrzynie, mosty) jak i poza nimi (silniki). Prace w kanałach remontowych zajmowały mu średnio 70% roboczej dniówki, a poza kanałami 30%. Pracą w szczególnych warunkach zgodnie z wykazem A dział XIV pkt 16, jak wyżej podkreślano, są wyłącznie prace wykonywane w kanałach remontowych przy naprawie pojazdów mechanicznych lub szynowych. Prace przy naprawie pojazdów mechanicznych poza kanałami remontowymi nie są pracami w warunkach szczególnych. Skoro zatem ubezpieczony w spornym okresie wykonywał oprócz prac w warunkach szkodliwych (naprawy pojazdów mechanicznych w kanałach remontowych), także prace nie zaliczane do prac w warunkach szczególnych (prace przy naprawie samochodów poza kanałami remontowymi), to nie można uznać że pracował stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w warunkach szczególnych.

I tak, pomimo zaliczenia przez Sąd Okręgowy w poczet szczególnego stażu pracy obok okresu uznanego przez organ rentowy (6 lat 2 miesiące i 7 dni), okresu od 28 czerwca 1971 r. do 28 lutego 1979 r. w wymiarze 7 lat 8 miesięcy, ubezpieczony w dalszym ciągu nie legitymuje się 15 – letnim stażem pracy w szczególnych warunkach.

Ponadto organ rentowy nie uwzględnił też przypadających w trakcie wykonywania tej pracy po 14 listopada 1991 r. okresów niewykonywania pracy, za które ubezpieczony otrzymał wynagrodzenie lub świadczenia z ubezpieczenia społecznego w wymiarze łącznym 5 miesięcy i 2 dni, co w świetle ugruntowanej linii orzeczniczej uznać należy za błędne. Jednakże, powiększenie szczególnego stażu ubezpieczonego o okres zasiłkowy w wymiarze ów 5 miesięcy i 2 dni daje łączny staż pracy wynoszący 14 lat, 3 miesiące i 8 dni, a zatem niższy od wymaganego 15 – letniego.

Z tych też względów, Sąd Okręgowy działając na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., uznając, że ubezpieczony nie posiada 15 – letniego stażu pracy w szczególnych warunkach, oddalił odwołanie.

Powyższe orzeczenie zaskarżył apelacją z 18 stycznia 2014 r. w całości

R. G. zarzucając mu naruszenie prawa materialnego przez błędną wykładnię

i niewłaściwe stosownie przepisu § 2 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w związku z wykazem A dział XIV pkt. 16 stanowiącym załącznik nr 1 do powołanego wyżej rozporządzenia. Z tego powodu skarżący wniósł

o zmianę wyroku w całości i ustalenie, że ubezpieczony spełnia wymogi przepisu 184 ust. 1 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz o rozstrzygnięcie o kosztach procesu, w tym kosztach zastępstwa procesowego za I i II instancję.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z treścią art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 17 października 1998 r. o emeryturach

i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. nr 162, poz. 1118 ze zm.) ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymagany w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat – dla kobiet i 65 lat – dla mężczyzn oraz

2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa oraz rozwiązania stosunku pracy - w przypadku ubezpieczonego będącego pracownikiem. Stosownie zaś do treści art. 32 ust. 1 wskazanej wyżej ustawy ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 r., będącym pracownikami zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27 pkt 1 ustawy. Cytowany wyżej przepis, mocą art. 46 ust 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych ma odpowiednie zastosowanie do osób urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 roku a przed dniem 1 stycznia 1969 roku. Za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się przy tym pracowników przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia.

Z treści przepisów § 1 i 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. wynika, że pracą w szczególnych warunkach jest praca świadczona stale i w pełnym wymiarze na stanowiskach wskazanych w załączniku do tego aktu. Warunek wykonywania pracy

w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy jest spełniony tylko wówczas, gdy pracownik w ramach obowiązującego go pełnego wymiaru czasu pracy na określonym stanowisku pracy nie wykonuje czynności pracowniczych nie związanych z tym stanowiskiem pracy, ale stale, tj. ciągle wykonuje prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Stosownie do treści § 3 tegoż rozporządzenia za okres zatrudnienia wymagany do uzyskania emerytury uważa się okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczalnymi do okresów zatrudnienia. Z § 4 wynika natomiast, iż pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach wymienione w wykazie A, nabywa prawo do wcześniejszej emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn, ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Zgodnie z § 2 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub

w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8 poz. 43) okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca

w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. Stosownie zaś do

§ 2 okresy pracy, o których mowa w ust. 1, stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, lub w świadectwie pracy.

Zarzutem apelacji w zakresie nie zaliczenia do stażu pracy w szczególnych warunkach okresu pracy wnioskodawcy w Przedsiębiorstwie (...)

i (...) w B. od 13 sierpnia 1990 r. do 7 sierpnia 1992 r. na stanowisku mechanika napraw sprzętu trudno odmówić słuszności.

Analiza przeprowadzonego postępowania dowodowego przed Sądem I instancji

w szczególności w postaci zeznań świadków P. K. i G. K., będących współpracownikami wnioskodawcy w spornym okresie, akt osobowych, świadectwa

pracy w szczególnych warunkach wystawionych przez Archiwum Zakładowe w P. oraz analiza zeznań wnioskodawcy prowadzi do odmiennej oceny charakteru wykonywanej w tym okresie pracy w szczególnych warunkach w zakresie jej stałości.

Z zeznań świadków i wnioskodawcy wynika, iż do obowiązków wnioskodawcy jako mechanika napraw sprzętu w tym okresie należała naprawa dużych maszyn budowlanych jak koparki, dźwigi. Naprawiał je w kanałach remontowych, w których naprawiał silniki, skrzynie biegów, mosty, zawieszenia. Naprawę kontynuował również poza kanałem, gdy zaistniała taka potrzeba i należało od góry zamocować silnik, dokręcić poszczególne elementy maszyny.

Z oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego zatem jednoznacznie wynika, iż prace jakie wnioskodawca wykonywał poza kanałem były nierozdzielnie związane

z pracami wykonywanymi w kanałach, gdyż podczas naprawy maszyny budowlanej typu koparka lub dźwig nie wszystkich napraw i czynności można było dokonać w kanale remontowym i ich uzupełnienie następowało w zależności od potrzeb poza kanałem, co nie oznacza tak jak ustalił Sąd I instancji, iż praca ta nie podlega zaliczeniu do prac wykonywanych w szczególnych warunkach bo w kanałach wnioskodawca pracował około 70% czasu w ciągu dnia, a pozostałe 30 % zajmowała mu praca poza kanałem.

Natomiast ustalenie Sądu I instancji iż przez cały okres sporny wnioskodawca tylko 70% czasu swej dniówki spędzał w kanałach nie znalazły potwierdzenia w zeznaniach świadka P. K., który zeznał, iż wnioskodawca w kanałach zajmował się naprawą podwozia i zdarzało się że cały dzień pracował w kanale.

Słuszne jest stanowisko strony skarżącej iż taka wykładnia przepisów powołanego rozporządzenia w stosunku do ustalonego stanu faktycznego jest za daleko idąca.

Ocena zatem wyniku przeprowadzonego postępowania dowodowego w zakresie stałości pracy wnioskodawcy na stanowisku mechanika napraw sprzętu w kanałach prowadzi do odmiennych wniosków w tym zakresie od oceny dokonanej przez Sąd Okręgowy.

Sąd I instancji w oparciu o tak przeprowadzone ustalenia doszedł do wniosku, iż wnioskodawca nie wykonywał w całym spornym okresie stale i w pełnym wymiarze czasu pracy mechanika w kanale remontowym, która jest zaliczana do prac wykonywanych

w szczególnych warunkach na podstawie wykazu A działu XIV poz. 16 załącznika do ww. rozporządzenia, gdyż część tej pracy nieporównywalnie mniejszą zajmowała mu praca poza kanałem remontowym.

Stanowiska Sądu I instancji nie można podzielić, gdyż praca jaką wykonywał wnioskodawca była pracą wykonywaną jednocześnie w kanałach i w marginalnej części poza kanałami a podstawową jego pracą wykonywaną w ramach 8 – godzinnego dnia pracy była praca wykonywana w kanale remontowym przy naprawie pojazdów mechanicznych.

Przeprowadzone postępowanie dowodowe wykazało zatem, iż w ramach wykonywania czynności mechanika napraw sprzętu budowlanego w postaci koparek, dźwigów wnioskodawca musiał również dokonywać niezbędnych napraw tego sprzętu poza kanałami, które to prace były integralną częścią prac zasadniczych wykonywanych w kanale.

A zatem należy uznać, iż wnioskodawca w spornych okresach czasu, stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę mechanika napraw sprzętu w kanale remontowym, która w świetle załącznika do rozporządzenia a Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. jest pracą wykonywaną w warunkach szczególnych wykaz A poz. XIV pkt 16.

Natomiast zaliczenie spornego okresu pracy do pracy w szczególnych warunkach powoduje, iż wraz z okresem uznanym przez organ rentowy takiej pracy w wymiarze 6 lat 2 miesiące i 7 dni oraz okresu od 28 czerwca 1971 r. do 28 lutego 1979 r. uznanego przez Sąd I instancji w wymiarze 7 lat 8 miesięcy, wnioskodawca posiada ponad 15 lat pracy w szczególnych warunkach i spełnia wszystkie przesłanki z treści powołanych przepisów do przyznania mu świadczenia emerytalnego od ukończenia 60 roku życia.

Z tych wszystkich względów podzielając zarzuty apelacji orzeczono jak w sentencji na podstawie art. 386 § 1 k.p.c.

Na marginesie należy wskazać iż z zebranego w sprawie materiału dowodowego jednoznacznie wynika, iż Sąd Okręgowy prawidłowo zaliczył wnioskodawcy do pracy wykonywanej w szczególnych warunkach okres jego zatrudnienia od 28 czerwca 1971 r. do 28 lutego 1979 r. w Zakładzie Produkcyjnym (...) w D. na stanowisku spawacza oraz przypadający w tym okresie okres służby wojskowej, to jednak z uwagi na brak apelacji organu rentowego powyższy okres nie jest przedmiotem szczegółowych rozważań na etapie postępowania apelacyjnego.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 98 § 1 k.p.c. w związku z § 11 ust. 1 pkt 2 oraz § 12 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U.

z 2002 r. Nr 163 poz. 1349) obejmujące koszty zastępstwa procesowego przed I oraz II instancją oraz opłatę od apelacji (60 zł, 120 zł 30 zł) plus kwotę 1370,71 zł tytułem zwrotu pełnomocnikowi kosztów podróży.